

Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Výtvarná umění

Ateliér Nová Média 2

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Genesis tarotových karet *The Way of the Heart*

Genesis of Tarot cards *The Way of the Heart*

Vypracovala: Bc. Tatiana-Sofiia Sorokina

Vedoucí diplomové práce: MgA. et Mgr. Darina Alster a
MgA. Kateřina Olivová Ph.D.

Oponentka diplomové práce: MgA. Zuzana Žabková

Akademický rok 2023/2024

Genesis tarotových karet The Way of the Heart

Největším uspokojením mých ranných let života byli knihovny a knihkupectví. V knihovně mě nejvíc zajímala sekce folklorních pohádek světových národů, v knihkupectví mě vždy přitahoval oddíl věnovaný esoterice a skleněné výlohy s balíčky tarotových karet. Dlouho jsem si přála dostat taroty, ten sen se konečně splnil v mých 11 letech. Pro mě jako pro mnohé z praktiků, tarot byl prvním mantickým nástrojem a zůstává aktuálním napříč životem.

Preferuji přemýšlet o umění jako o odrazu společnosti, jako o zrcadle nastaveném na naše obličeje. Občas se v tom zrcadle zjevují stíny minulosti. Ty stíny odhalují vytěsněné vrstvy, nad kterými jsme uzavírali oči a tvrdili že nejsou. Občas to zrcadlo ukazuje události budoucna, tragédie a slavnosti ke kterým ještě nedošlo. Protože umělecká duše je vnímavá a citlivá a tyhle vlastnosti proudí do její tvorby.

Cílem mé diplomové práce bylo vytvořit nástroj pro poznání sebe sama a světa kolem – sadu tarotových karet. Ten nástroj se nachází na pomezí umění, psychoanalýzy a etnografického výzkumu. Tarotové karty samy o sobě jsou jakousi gnostickou cestou, kterou prochází postavy z jednotlivých karet. Jako podklad pro autorský vizuál používám svou dokumentaci z výletu a putování po sakrálních a historických místech České republiky.

Tradice putování je známa ještě z dob Starého Zákona (a možná i dříve z Mezopotámie), jedná se o cestu za účelem návštěvy posvátného místa. V minulosti bylo putování zážitkem víry, protože poutní cesta je zpravidla dlouhá, náročná a nebezpečná. Účelem bylo vnitřní očistění a poznání sebe sama. V současném světě podstata putování zůstává stejná a neměnná. Poutní cesta je cesta posvátná, podniknutá pro náboženské a spirituální účely. Poutníci se liší od turistů: cestují z vnitřní potřeby, ne jen pro odpočinek nebo pro zábavu. Putování je hledání smyslu, účelu, hodnot nebo pravdy.

Český venkov je plný polozapomenutých a polorozpadlých chátrajících románských, gotických a barokních pokladů. První místo toho druhu, které jsem měla příležitost navštívit, byl nedostavěný chrám Panny Marie v Panenském Týnci. Stalo se to na jaře před dvěma lety, tehdy jsem se cítila vyčerpaná a zničená z politických důvodů a ze své životní situace celkově. Panenský Týnec je místem s údajně čistou a silnou energií, což mi v tu chvíli přišlo jako odpověď na moje otázky a potřeby. Do Panenského Týnce jsem vyrazila spolu se svým psem Blackem, který mne doprovází v každém putování, což je pro poustevnické tarotové postavy typické. Bylo zajímavé pozorovat chování lidí uvnitř chrámu, bylo vidět jak se snaží napojit na energetický proud a celkově bylo zřejmé, že každý návštěvník se nacházel na svém bodě svého vlastního putování a hledání niterného Grálu.

Panenský Týnec se stal počátečním bodem, od té doby jsem podnikla řadu dalších putování napříč republikou. Nejsilnější zážitek víry jsem měla překvapivě v Liběchově na Mělnicku, na Křížové cestě během deště. V ten moment jsem dostala vizi, jak má můj tarot vypadat.

Každý navštívený objekt jsem dokumentovala, taky pracovala se svým tělem v terénu a natáčela si neverbální komunikace mezi mým tělem jako objektem a okolním prostorem. Techniku performance jsem používala pro výzkum prostoru. Ve výsledku vznikl archiv pomalu mizející krajiny a efemerní mapa sakrálních cest. Při fotografování a filmování respektuji skrytý řád

sakrálního charakteru objektů, což je pro mě nepsanou povinností. S ohledem na nejistou budoucnost objektů zachovávám co nejvíce obrazové dokumentace. Ve své diplomové práci jsem si tedy také kladla za cíl mapovat současný stav sakrálních a historických staveb v Čechách.

Navštívené objekty jsem hodnotila podle svých dojmů a citů jako příznivé/nepříznivé. Také jsem se snažila načítat příběh staveb a zjišťovat jejich osud. Během toho jsem odhalila určité patterny v dějinách sakrálních budov. Tenhle sémantický systém jsem aplikovala na své tarotové karty. Ve výsledku každá jednotlivá karta je symbolicky a významově vázaná na určité místo, což obohacuje a prohlubuje jejich klasický výklad. Říká se, že lidé nevymýšlejí symboly, jen je objevují. Hloubka pochopení tarotových karet záleží na vědomí člověka, v jehož rukou se nacházejí.

Tarotový systém má dlouhou historii a k jeho vývoji přispěl velký počet lidí z různých dob a generací. Zároveň jeho původ je nejistý. Někdo tvrdí že se zrodil v Evropě jako hazardní hra, z Itálie doputoval do francouzského Marseille, odkud pochází cyklus dřevorezů zvaný *Marseillský Tarot*. Na přelomu devatenáctého a dvacátého století byl přepracován anglickou umělkyní Pamelou Coleman Smith v spolupráci s mystikem Arthurem Rider Waitem. Vzhled té sady je v současné době považován za klasický. Tarot je tedy také jakýmsi poutníkem, bez jasného původu, bez vlasti a bez konečného cíle. Putuje, protože je to jeho přirozenost. Tarot je symbolický i nekonečný chaos, ale zároveň přísně uspořádaný systém. Velké arkána tarotu je archetypální, protože je spojena s kolektivním nevědomím, zároveň má přesný kánon. Velká arkána není statická, jedná se o dynamický mentální proces. Člověk po celý život prožívá neustálou proměnu archetypů, transformace jednoho arkánu v druhý.

Vizuální podoba karet *The Way of the Heart* má v sobě abstraktní a figurativní prvky. Velký důraz je kladen na symboliku barev, protože jsou základem interpretace a komunikují význam a náladu každé karty. Osobně u věštby karet používám intuitivní metodu, pro tvorbu své osobní sady jsem zvolila zobrazení jednoduchých, odhalených lidských postav a běžných každodenních předmětů, jako jsou svíce, vázy, talíře a nože. Jednotlivé karty jsou archetypální obrazy, jejichž význam působí ať už vědomě nebo nevědomě na každého člověka jinak.

Sada *The Way of the Heart* je vytvořena pro moje osobní potřeby, protože se věnuji vykládání karet téměř 16 let. Každou kartu jsem hluboce prožila, ponořila do svého podvědomí, strachu a traumatu ale i radosti. Je to intimní autorská interpretace, která obsahuje elementy mého osobního života. Je to určitá forma léčení a uzdravování, proto doufám že podobně poslouží i diváctvu a uživatelstvu. V průběhu realizace jsem se snažila postupovat krok za krokem a přála jsem si, aby se tato práce stala pro mě transcendentálním zážitkem a dobrodružstvím a věřím že taková bude i pro diváctvo.

Jsem si vědoma, že v současném umění lze pozorovat rostoucí trend takzvaného esoterického nebo pohádkového umění. Tvorba se stává útočištěm od neklidné i neuspokojivé reality, umění se snaží ponořit diváctvo do sladké a rafinované atmosféry připomínající dětství, pro mnohé období největšího bezpečí a lehkosti, pro jiné zdrojem nejhlubších osobních traumatu. Výstava by měla být nazírána jako soubor lidových pohádek z venkova. Sledování méj diplomové práce evokuje osobní mytologické příběhy každého, navzájem spojené kořeny kolektivního nevědomí. Osobní se stává kolektivním, mýtus patří všem a zároveň ho nikdo nevlastní. V současném

umění se esoterismus stává výlučně performativním a je otázka času, kdy tento trend začne ztrácet vliv a zájem publika.

Můj názor dobře vystihuje citát Zdenka Neubauera: «Moudří dávných dob uložili své tajné vědění dvojím způsobem – do toho nejpevnějšího a nejtrvanlivějšího – do katedrál, a do toho nejpomíjivějšího, ale všudypřítomného – do karet. ... Jak chrám, tak hra jsou symbolem světa. ... Je-li chrám kamennou kosmologií – symbolem architektury světa, je karetní hra symbolem kosmogonickým: činí hráče účastným povstávání světa a světového dění. Jak chrámy, tak hry jsou branami zasvěcení. Snad všechna mysteriosní místa měla jak svou svatyni, tak své divadlo. A nejen ve starověku: dodnes obé náleží k poutním místům a náboženským slavnostem.»¹

Věřím ze moje diplomová práce *The Way of the Heart* je živý věštecký systém zakotvený v reálném fyzickém světě. Můj tarot je nadčasový a zároveň dokumentem (nejen) své doby.

¹ Neubauer, Zdeněk, Hlaváček, Jakub, Slabikář hermetické symboliky a čítanka tarotu, Malvern, Praha 2003

